

Yttrande över förslag till förändringar i vissa gymnasieprogram mm. (Dnr 6.1.1-2018:570.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) finns inte med på Skolverkets sändlista över remissinstanser men vill ändå lämna synpunkter på rubricerade remiss. Naturbruksprogrammet (NB) är det enda programmet på gymnasienivå som utbildar inom flera ämnen där SLU är den största utbildningsanordnaren på eftergymnasial nivå, och det är därför angeläget för SLU att följa utvecklingen inom NB eftersom det är en viktig rekryteringsbas.

Sammanfattning av SLU:s synpunkter

- Förslaget om att även yrkesprogrammen ska leda till grundläggande, och i vissa fall särskild behörighet är *i grunden* bra, SLU är dock något bekymrat över skrivningarna kring den särskilda behörigheten (se nedan).
- SLU välkomnar den nya inriktningen naturturism inom NB-programmet men vill se ett förtydligande av skrivningarna kring naturvägledning och naturguidning.

Elevernas övergång till högre studier

Inledningsvis vill SLU varmt välkomna att eleverna på yrkesprogrammen ska ges möjlighet att läsa in både grundläggande och särskild behörighet.

SLU vill framhålla att NB är en viktig rekryteringsbas, *inte bara* till SLU:s korta yrkesutbildningar (t.ex. hippolog, skogsmästare, lantmästare och djursjukskötare). Även de längre yrkesutbildningarna vid SLU rekryterar från NB (t.ex. agronom, jägmästare, veterinär). Enligt Skolverkets egen statistik var det för några år sedan nästan hälften av eleverna på NB som uppnår grundläggande behörighet, vilket då var betydligt högre än medelvärdet för yrkesprogrammen¹. Härutöver ger

¹ Av tidsbrist har dessa uppgifter inte uppdaterats. Mönstren för övergång till högre studier är dock tämligen konstant över tid.

statistiken om övergången till högre utbildning vid handen att ungefär lika många elever från NB som börjar på SLU varje år, börjar på *någon annan* högskola eller universitet.

Mot bakgrund av dessa uppgifter om övergången till högre utbildning ställer sig SLU något undrande till hur formuleringen på sid 12 om examensmålen kommer att konkretiseras: *"För ... naturbruks-programmet ... innebär de även en möjlighet att läsa både grundläggande och särskild behörighet för de utbildningar som vanligtvis väljs inom dessa program."* Den retoriska frågan är förstas om det kan finnas något som "vanligtvis väljs" när spridningen avseende vad eleverna väljer är så pass stor.

Om syftet är att möjliggöra särskild behörighet inom motsvarande utbildnings- eller ämnesinriktning på högskolan så borde det förtydligas. Men även det kommer att innebära tolkningssvårigheter: Till exempel kan inriktningarna häst eller djurvård på NB-programmet anses ha sin ämnesmässiga fortsättning på flera av SLU:s program; hippolog, djursjukskötare, etologi och djurskydd, husdjursagronom respektive veterinärprogrammet. Behörigheterna skiljer sig, såväl avseende nivå som innehåll, i både kärnämnen och inriktningsämnen mellan dessa program. Det är mot denna bakgrund som SLU ställer sig frågande till hur skrivningarna om examensmål (se ovan) är tänkta att fungera i praktiken.

Här vill SLU också peka på att såväl UHR som landets alla universitet och högskolor har ett uppdrag att främja breddad rekrytering till högre utbildning. Elever på NB som läser vidare på högskolan bidrar till en ökad mångfald då de i förhållandevis hög utsträckning har föräldrar utan akademisk utbildning och de kommer även från skolor i delar av landet där övergångsfrekvensen är lägre än genomsnittet. Det kan inte få vara så att Skolverket i sitt arbete med examensmål begränsar elevernas val och därmed motverkar arbetet med att bredda rekryteringen.

Inriktning naturturism

SLU välkomnar den nya inriktningen *naturturism*, då den både är efterfrågad och fyller ett tydligt behov för landsbygdsutvecklingen och växande verksamheten inom naturturism.

Det är också bra att begreppet naturvägledning används i beskrivningen av inriktningen. Dock saknas en förklaring av vad som menas med naturvägledning i beskrivningen av inriktningen. Ett förslag är att använda den etablerade definition som utarbetats vid SLU:s centrum för naturvägledning: "naturvägledning handlar om att underlätta för människor att uppleva och utveckla sin känsla för och kunskap om naturen och kulturlandskapet.". Skolverket skulle även kunna exemplifiera vilka metoder som ingår i naturvägledning och förslagsvis då ha med

naturguidning. Några andra metoder som kan ingå i naturvägledning är t ex att kommunicera med besökare via texter, bilder, audioguider, appar och skyltar².

SLU välkomnar även Skolverkets förslag att kursen ”Naturvägledning – Grunder” ska ingå som en programgemensam kurs. Där vore det lämpligt att i särskild ordning ta upp naturguidning med delar från de fyra momenten som ingår i *Nationell norm för utbildning av naturguider*. Ytterligare kunskap om momenten skulle sedan kunna ingå i fördjupningskurserna för naturguidning inom programmet. Denna norm har utarbetats i nära samarbete med flera olika aktörer inom branschen och finns att läsa på SLU:s hemsida.³ En av de tre godkända utbildningarna enligt denna norm är en utbildning inom NB: Realgymnasiets *Natur och äventyr*, det går således bra att kombinera NB med en fullvärdig utbildning inom naturguidning.⁴

SLU tar gärna del av innehållsbeskrivningar för kurserna om naturguidning och naturvägledning och följer gärna utvecklingen av dem.

Detta ärende har beretts i samråd med SLU:s centrum för naturvägledning. Beslut har fattats av prorektor Karin Holmgren efter föredragning av Kristina Julin.

Karin Holmgren

Kristina Julin

Kopia för kännedom

Naturturismens yrkesnämnd
Naturvårdsverket
Näringsdepartementet
SLU:s samlade studentkårer, SLUSS
Universitets- och högskolerådet
Utbildningsdepartementet
Visita

² <https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/naturvagledning/>

³ <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/cnv/naturvagledning/metoder-och-verktyg/guidning/utbildningsnormen/nationell-norm-for-utbildning-av-naturguider---reviderad-version-160603.pdf>.

⁴ www.slu.se/naturguide

